

Isbryderne.

Nytårskronik af Aviåja Egede Lyngge, Børnetalsmand.

I vort land – Menneskenes Land – har der altid været isbrydere iblandt menneskene. En isbryder var et menneske, der med sin levevis og dejlige adfærd kunne tømme islagte barrierer op. Livet har ikke været let – også fordi vi er meget få mennesker – her i Menneskenes Land.

Det betyder, at vi ikke altid selv magter at løse problemer og konflikter. Det er egentligt meget menneskeligt. I 2016 får vi også brug for isbrydere, dem som man i andre lande kalder for mønsterbrydere.

Der var engang for mange mange år siden en ældre mand der, når han gik rundt på vejene, hilste enormt ærbødigt på børnene. Ja, selv de helt små børn bukkede han dybt for. Det undrede mange mennesker sig over, men dengang var respekten for hvert enkelt menneske stor og man blandede sig ikke i den gamle mands opførsel. Det blev alligevel en dag for meget for en nysgerrig, der måtte spørge den gamle mand: "Hvorfor hilser du så ærbødigt på de små mennesker – det er jo kun børn?" Den gamle mand svarede prompte: "Respekten for barnet har altid været stor i Inuitsamfund. Barnet ses dels som et menneske, der allerede er færdigt og har et mål her på jorden, men min egen motivation er nok lidt anderledes. Jeg bukker for hver eneste lille barn, jeg møder og hilser så ærbødigt som muligt – for i hvert eneste barn bor den kommende læge, der engang skal tilse mig og mine børnebørn, hvis jeg eller min familie skulle blive syge. Men jeg ser også en lærer, der skal undervise mine børn, en sygeplejerske der skal passe og pleje de syge og svage, en præst der skal trøste menneskene i sorg, en politimand der skal beskytte os, en kaptajn der skal sejle menneskene sikkert i havn, en arbejder der skal rydde sneen fra gaderne, ja, kort sagt ser jeg ikke barnet, men et menneske, et færdigt menneske der skal behandles med respekt og ærbødighed."

Den gamle mand var trods sin fremskredne alder en isbryder, der med sine handlinger og sit menneskesyn banede vejen for et bedre liv.

Der var flere ting i det, den gamle mand gjorde, som efterlader ærefrygt og respekt for hans handlinger: han gav omsorg og udviste respekt og ærbødighed. Men selve omsorgen er ubetalelig, og den blev givet gratis. Det koster nødvendigvis ikke samfundet en krone, at menneskene udviser omsorg og viser respekt og ærbødighed. Selve drivkraften i den gamle mands gerninger var en ydmyghed for livet, der var givet til disse små mennesker. Ydmyghed er den største drivkraft for den menneskelige isbryder, der kan gå igennem flere meter tyk is blot ved at være ydmyg. Ydmyghed er en drivkraft på mange måder, fordi den ikke kræver, men giver.

Isbryderne vil jeg betegne som dem, der virkelig gør en forskel i samfundet overfor børn. Det er dem, som tør gå imod strømmen og det "normale". Det er ikke dem, som råber højt om, hvordan det burde være, men dem der gør en forskel i deres familier. Ved at kunne erkende, ved at kunne holde op med at drikke, ved at lære at tale om følelser og lære, at det er ok at have følelser. Det er også dem, som, trods modstand og risiko for at blive lukket ude af fællesskabet i deres lokalsamfund, tør at lave underretninger om børn, som svigtes. Det er også dem, der, på trods af at de næsten ingen penge har at leve for, giver børnene det, de har behov for - fysisk som følelsesmæssigt. Det er også dem, som tør at sætte klare grænser overfor deres børn, selvom der er et pres fra det, som er blevet normen om "at lade børnene bestemme". Vi lever hver eneste dag med en masse usynlige normer, som er blevet til "det er bare sådan, det er". Der er en masse usagte regler, og vi taler ikke om det.

I disse tider er der udtalt bevidsthed omkring tro og trosretninger. Et overvejende flertal i Menneskenes Land tilhører den kristne tro – den evangelisk lutherske lære. Grundstenen i den kristne tro er næstekærligheden. Den dag vi måske kunne nå dertil, at mange mennesker i Menneskenes Land udviser ydmyghed, vil næstekærligheden bryde ud af isen. Det at være næstekærlig er i allerhøjeste grad at udvise omsorg. Vi kræver måske for meget og giver for lidt?

Midt i dette vadedsted må vi erkende, at vi har mange ting, som er blevet normer i samfundet: alkohol, ikke at tale sammen om følelser, ikke at underrette om børn af frygt for at blive lukket ude af kollektivet m.m.

Når normen er blevet, at "man ikke taler om følelser", ikke sætter grænser, alkoholen kommer før børnene og man har et helt samfund, hvor dette er blevet en normalitet, så kræver det meget at gøre en forskel. Men vi har dem. Isbryderne. De mange familier i Grønland, der tør gå imod strømmen, gør hver dag en forskel for børnene og deres fremtid. De tør at gå imod strømmen af det, som er blevet til en normalitet, en normalitet af usund virkelighed. De tør at stå ved deres egne sunde normalitet. Disse isbrydere er rollemodeller for os alle.

Disse isbrydere er ikke nødvendigvis dem, som får priser, medaljer, høje jobs. De er blandt os alle. Disses børn får et solidt og sundt grundlag for at kunne klare sig som selvstændige unge mennesker. Fordi de lærer, at der er grænser, at man kan tale sammen - også om følelser - når der er brug for det, de oplever, at nogen tror på dem og vil dem det bedste. Ikke kun ved ord, men vist gennem handling. Sådanne familier findes alle steder i samfundet. De findes ikke kun hos "de rige og uddannede", som man kan være tilbøjelig til at tro. Nej, de er alle steder, og lever i stilhed. Isbryderne.

Hvis der fandtes medaljer for isbrydere, var de efter min mening dem, som burde få dem. De forældre, som faktisk gør et kæmpe arbejde for deres børn, fortjener en stor ros for, at være de virkelige rollemodeller for vores børn. Tilbage til historien om den gamle mand og hans prisværdige respekt og værdighed over for børnene. I dag er der rent faktisk en masse familier og dermed forældre, par som enlige, der påtager sig det reelle ansvar for deres opdragelse af børnene og formår at sætte de naturlige grænser. I al stilhed opdrager de deres børn til at blive de dejligste samfundsborgere, man kan tænke sig. Disse forældre er, enlige som par, alle uden undtagelse isbrydere i samfundet – uagtet, at deres indsats og succes historier foregår i al stilhed. Men vi ser dog børnene alle steder. Der er rigtig mange, som klarer sig godt i skolen, på uddannelserne og på arbejdsmarkedet. Rigtigt mange godt opdragne børn har fået så godt og solidt et grundlag i deres børneliv, at de kan klare sig i deres voksne liv med stor succes. Disse forældre glemmer vi i nogen gange i hverdagen. Disse forældre, der er vores tids isbrydere og uden de store armbevægelser og uden brug af mange ord - i al stilhed - gør alt det, vi næsten kun kan drømme om; ja disse forældre står til at få en tak herfra.

Jeg bøjer mig i al ærbødighed for jer forældre, der tør og vil og kan opdrage jeres børn og sætte de nødvendige normer og samtidigt plante de grundlæggende værdier, som vort samfund hungrer så hårdt efter.

Fandtes der en pris til jer forældre, ville I få den nu. Men jeg vil alligevel benytte anledningen og sige tak til jer. Mange af jer er ovenud gode rollemodeller for jeres børn og mange af jer gør det rigtig godt. Disse ord skal I have med her på årets sidste dag: Vi har brug for jer - isbryderne.

